

EX

Ludwigia palustris (L.) Elliott Ludwigia błotna (płytek błotny)

Rodzina: *Onagraceae* – wiesiołkowate

Status

W Polsce gatunek od dawna nieobserwowany, przypuszczalnie wyginął. W krajach ościennych: ginący i krytycznie zagrożony w Niemczech, wymarły w Czechach, na Słowacji i Ukrainie. Umieszczony na europejskiej czerwonej liście roślin naczyniowych i światowej czerwonej liście gatunków zagrożonych IUCN.

Rozmieszczenie geograficzne

Ludwigia palustris jest gatunkiem submediterrańsko-atlantycznym; zwarty zasięg obejmuje Europę Zachodnią, rzadsza jest w Europie Środkowej i Południowej. Poza tym rośnie w Ameryce Północnej, zachodniej Azji,

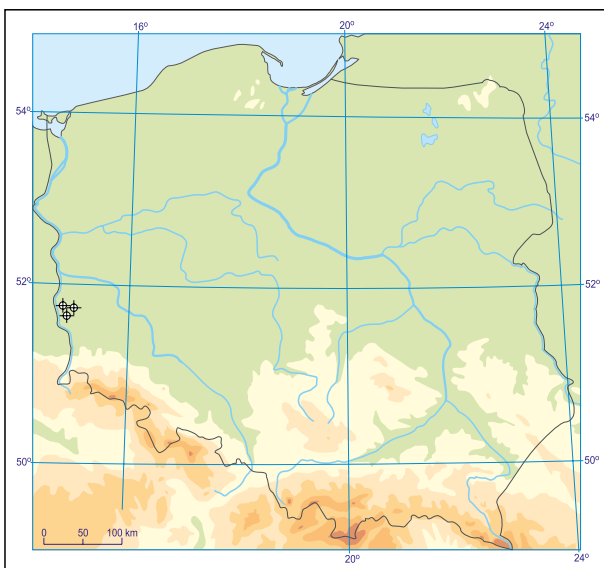
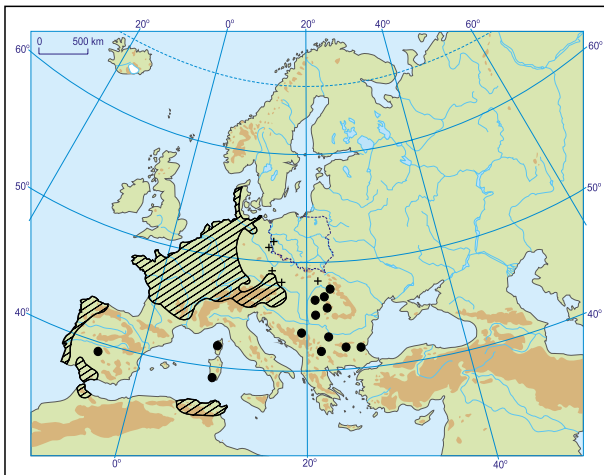
w południowej Afryce i w Nowej Zelandii (Raven 1968; Meusel i in. 1978).

Występowanie w Polsce

Roślina bardzo rzadka, notowana jedynie w dorzeczu Nysy Łużyckiej w Borach Dolnośląskich (Tacik 1959; Krausch 1974). Były to skrajnie na wschód wysunięte środkowoeuropejskie stanowiska. Rosła w następujących miejscowościach: Zasięki, Brody, gdzie obserwowano ją już przed 1854 r., oraz Mielno, skąd podano ją w 1928 r. (Tacik 1959; Krausch 1974). Nowszych potwierdzeń brak, także i w odniesieniu do licznych niegdyś stanowisk na Łużycach w Niemczech (Krausch 1974).

Siedliska i fitocenozy

Rośnie w płytkich zbiornikach wodnych, rowach, na mulistych brzegach wód stojących lub wolno płynących. Uznawana jest za gatunek charakterystyczny zbiorowisk namuliskowych ze związku *Nanocyperion flavescentis*.

Morfologia i biologia

Roślina jednoroczna lub wieloletnia, wynurzająca się lub płożąca po wilgotnej glebie. Pędy mają długość 5–30 cm, maksymalnie nawet ponad 50 cm. Kwiaty umieszczone są w kątach liści, pozbawione płatków. Owocem jest torebka około 4 mm długa, nasiona jajowate, jasno-brunatne, około 0,7 mm długie.

Przyczyny wyginięcia

Ludwigia palustris jest gatunkiem zagrożonym w całym zasięgu geograficznym. W związku z postępującymi odwodnieniami i melioracjami wodnymi traci siedliska i wy-

cofuje się z dotychczas zajmowanych stanowisk. Nie można jednak wykluczyć, iż znajdzie się na dawnych stanowiskach w Borach Dolnośląskich lub pojawi się na nowych.

Kazimierz Zarzycki

Summary

Ludwigia palustris occurred in the drainage basin of the Nysa Łużycka River where it had its easternmost localities in central Europe. The plant grew in shallow water reservoirs and on the slime-covered shores of stagnant and slowly flowing waters. It is considered as a characteristic species of the plant communities of the alliance *Nanocyperion flavescens*.

Myriophyllum alterniflorum DC. Wywólcznik skrętoległy

Rodzina: *Haloragaceae* – wodnikowate

Status

W Polsce gatunek zagrożony. W krajach ościennych: ginący na Litwie, silnie zagrożony w Niemczech. Umieszczony na europejskiej czerwonej liście roślin naczyniowych.

Rozmieszczenie geograficzne

Gatunek amfiatlantyki z głównym ośrodkiem występowania w zachodniej i północnej części Europy. Rozproszone stanowiska znajdują się w Europie Środkowej, na Półwyspie Apenińskim i w północnej Afryce oraz w północnej części Ameryki Północnej, pojedyncze także na Aleutach (Meusel i in. 1978; Hultén, Fries 1986).

Występowanie w Polsce

Większość stanowisk *Myriophyllum alterniflorum* znajduje się w północno-zachodniej Polsce. Na Pobrzeżach Południowobałtyckich znane są stanowiska na Pobrzeżu Szczecińskim w Puszczy Bukowej (Celiński 1964) i w Grabowie koło Stargardu Szczecińskiego (E. Cwikliński, dane ATPOL z 1978 r.) oraz na Pobrzeżu Koszalińskim w jeziorze Dołgie Wielkie w Słowińskim Parku Narodowym (Piotrowska i in. 1997; Grabowski i in. 2009) i historyczne już stanowisko koło Wierzchucina (Sadowska 2011). Główne skupienie ponad 130 stanowisk występuje na Pojezierzach Południowobałtyckich, gdzie był notowany od XIX w. (Abromeit i in. 1898–1940), a później wielokrotnie zbierany (okazy w POZ, lg. I. Dąbmska, S. Lisowski, F. Szafrąński, W. Żukowski i in. w latach 1950–1972); większości tych stanowisk od dawna nie potwierdzono. W ostatnich 20 latach obserwowano gatunek na Pojezierzu Kaszubskim – jezioro Głębocko koło wsi Juszeki (Bociąg, Gbur 2008), Pojezie-

rze Bytowskim – Dretyn (K. Rudzińska, mat. npbl. ATPOL z 1999 r.); na Równinie Charzykowskiej – jeziora Wielkie i Małe Krzywce, Kocioł, Wielkie i Małe Gacno (Rutkowski 2012; Królikowska i in. 2012), Gardliczno Małe i Duże (Korczyński, Krasicka-Korczyńska 2003)

